

Compassion for personale i det palliative arbejde

Ved psykolog Lena Højgård Isager
Psykologhuset Nyt Fokus
www.pnf.dk

Program for dagen

Oplæg om compassion

Øvelser med brug af visualiseringer

Øvelser i par

Drøftelser i grupper og plenum

Frokost 12-12.45

Pauser ca. 1 gang i timen

Pas på dig selv - ansvar

Under
oplægget
arbejder vi
med øvelser

Alle øvelser er
fuldstændig
frivillige

Du er
ansvarlig for
dit eget
velvære

Alt materiale,
der deles
mellem
deltagerne,
er fortroligt

Brainstorm:

Hvad er Compassion?

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Undersøgelse af compassion med guided discovery

Tænk på en situation,
hvor du har været
hjælpsom over for en
anden

Motivation

Opmærksomhed

Tænkning

Kropsposition og følelser

Adfærd

Erindring

Intension/ behov

Op at stå og gå som
denne version af dig
selv. Dit Compassion
selv.

Definition af compassion i Compassionfokuseret terapi

”En sensitivitet overfor egen og andres lidelse, sammen med et engagement i at forsøge at lindre og forebygge den”
Paul Gilbert 2022

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Compassion

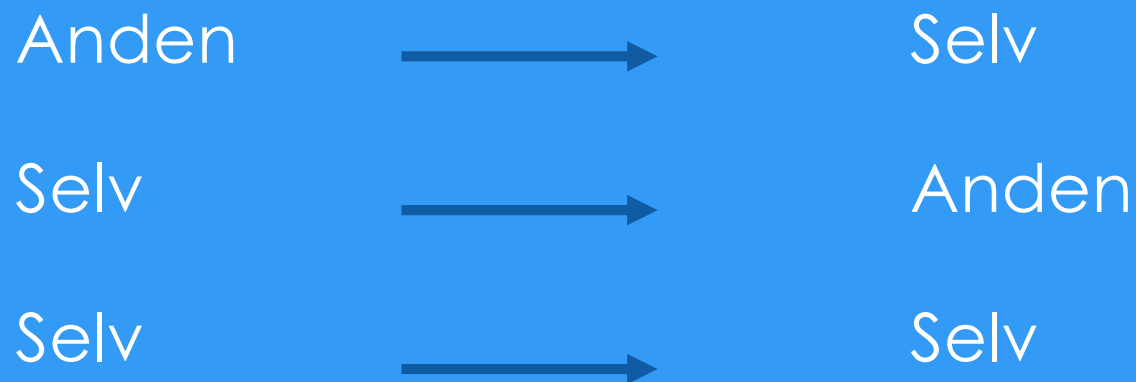
Sensitivitet over for egen og andres lidelse sammen med en forpligtelse til at prøve at lindre og forebygge

Dark Side

Ikke sensitiv over for egen og andres lidelse og ved hensynsløshed eller med vilje at være årsag til den

Compassion som flow

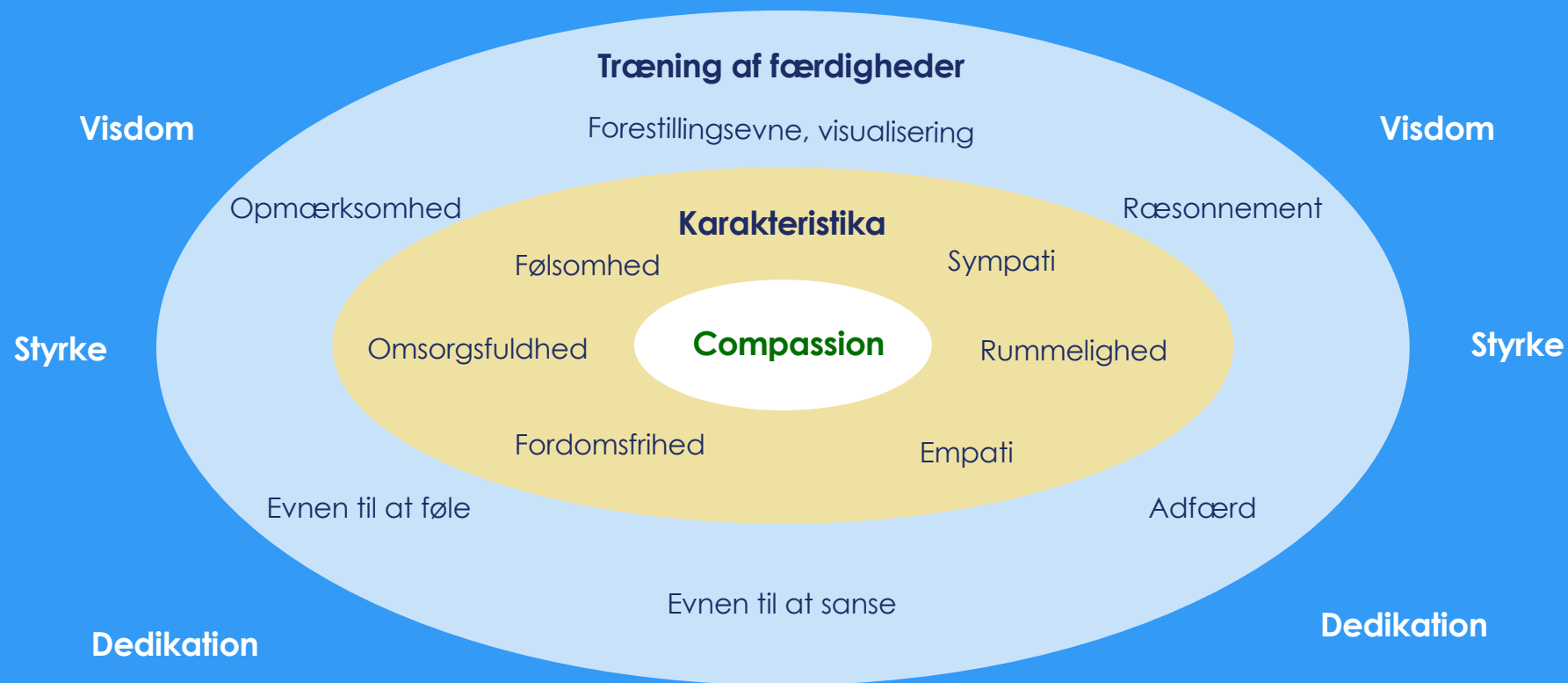

Forskellige øvelser for hver

Evidens for at man ved intentionelt at træne hver af disse kan have indflydelse på mental tilstand og social adfærd

Compassion sind

(Gilbert 2008/ Isager)

Karakteristika ved compassion engagement

- **Sympati:**
At være åben, i stand til at blive berørt af og i harmoni med egne og andres følelser, lidelser og behov.
- **Rummelighed:**
Evne til at tolerere snarere end at undgå svære følelser, erindringer og situationer
- **Empati:**
En empatisk forståelse af, hvordan sindet fungerer, hvordan vi føler, hvad vi føler, hvorfor vores tanker er, som de er - og en tilsvarende forståelse for, hvordan andre har det. Spejlneuroner.
- **Fordomsfrihed:**
En accepterende og forstående, men ikke eftergivende indstilling til sig selv og andre
- **Omsorgsfuldhed:**
Motivation til at give mere omsorg til sig selv og andre
- **Følsomhed:**
Følsomhed over for egne og andres behov

Compassion færdigheder

- **Ræsonnement:**
At bruge sin fornuft og evne til at træde et skridt tilbage og prøve at forholde sig mere objektivt til det som sker, og at kunne bruge sin visdom. Huske sin viden om vores opståen gennem en evolutionær proces med en tricky hjerne, og alle de ting der spiller ind på, hvordan vi reagerer
- **Adfærd:**
At engagere sig og gøre det, der skal til, for at vi og andre kan trives. Også selv om det kræver mod og styrke at gennemføre handlingerne
- **Sætte sanserne i fokus:**
Vælge at bruge sine sanser, bruge naturen, finde beroligende dufte, bløde bolde / sten, musik / naturlyde, varme bade / massage, lækker mad, smukke ting, for at skabe gode muligheder for at kunne have compassion
- **Mærke sine følelser:**
Øve sig i at mærke efter hvordan man har det og tolerere følelsen, udholde den og forholde sig til den med compassion
- **Bruge sin forestillingsevne:**
Genkaldelse af støttende erindringer, billeder og / eller gode følelser af sig selv. Brug af compassion forestillinger
- **At bruge sin opmærksomhed bevidst:**
Fuldt nærvær og opmærksomhed. Bevidst rette opmærksomhed mod ting, som hjælper med at skabe ro

Øvelse med intention for dagen

- Guidning
- Drøftelse parvis af forskelle på de tre flows af compassion.
- Hvad er nemmest?
- Hvad er sværest?
- Hvad tænker du om det?

Frygt - blokering - modstand

Frygt:

Frygten kommer af, at man ønsker at have compassion, men frygter konsekvenser som fx at blive overvældet af svære følelser

Blokering:

Blokeringer er, når vi gerne vil have compassion, men ikke har mulighed for det eller er usikre på, hvad vi skal gøre

Modstand:

Modstand er, når vi ikke er bange for at have compassion og vi kunne gøre det, men vi opfatter det som "for dyrt" for os. Fx hvis vi ikke ønsker at betale vores skat for at støtte de fattige eller svage, eller ikke ønsker immigranter i vores samfund.

Compassion ønsker

Hvilken udgave af dig selv
ønsker du at være?

Hvad forhindrer dig i at være
på den måde?

Hvad har du brug for at
træne?

Lad os se på det, der er fælles for os alle, når vi træder ind i et kollegiale fællesskab

- Samme opsætning
- Det særlige for den enkelte

Realitetstjek: Livet kan være hårdt

Compassion starter med en erkendelse af livets vilkår:

Vores liv er begrænsede, i gennemsnit lever vi 20-30.000 dage.

Det er vores skæbne til at blive ældre og dø.

Vi lider ofte af sygdomme og rammes af tragedier.

Vores liv er påvirkede af en tilfældig genetisk sammensætning og af tilfældige hændelser.

Vores liv er fyldt af forandringer og tab.

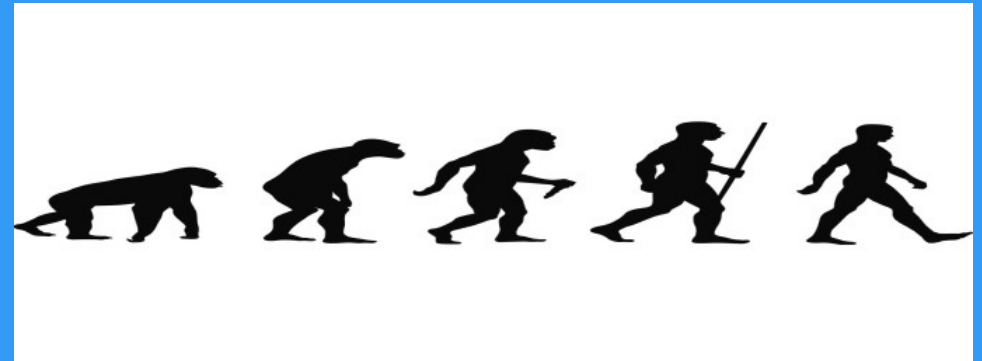

Vi er designet til at overleve,
ikke til at være lykkelige.

Livets strøm

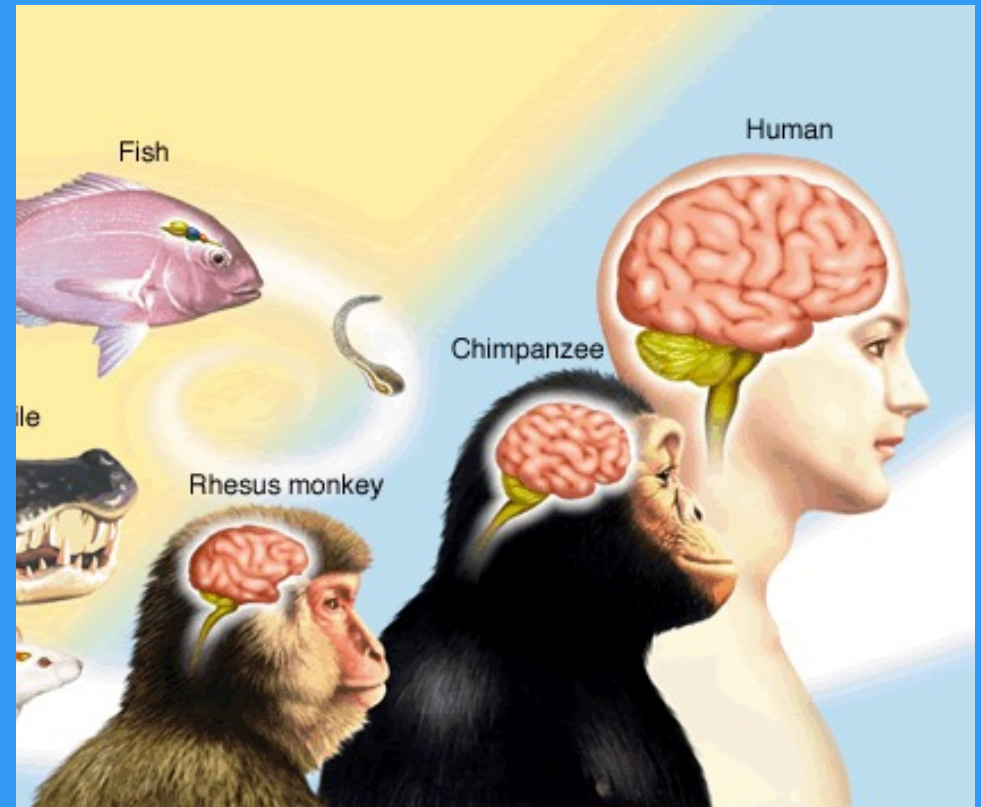
- Vi "finder" bare os selv her
- Vi har ikke selv valgt at blive født eller valgt de gener, vi er lavet ud fra
- Vi har ikke selv valgt vores følelser
- Vi har ikke selv valgt vores grundlæggende temperament
- Vi har ikke selv valgt vores krop og den måde, den fungerer
- Vi har ikke selv valgt vore basale menneskelige ønsker og behov
- Vi har ikke selv valgt det tidspunkt i historien, vi blev født på
- Vi har ikke selv valgt vores familie
- Vi har ikke selv valgt, hvor vi blev født

Vores biologiske selv

Vi har sind, hjerner og kroppe, der er udviklet gennem millioner af års evolution.

Vi er designet til at føle, ønske og have behov for bestemte ting.

Vores udviklede følelser

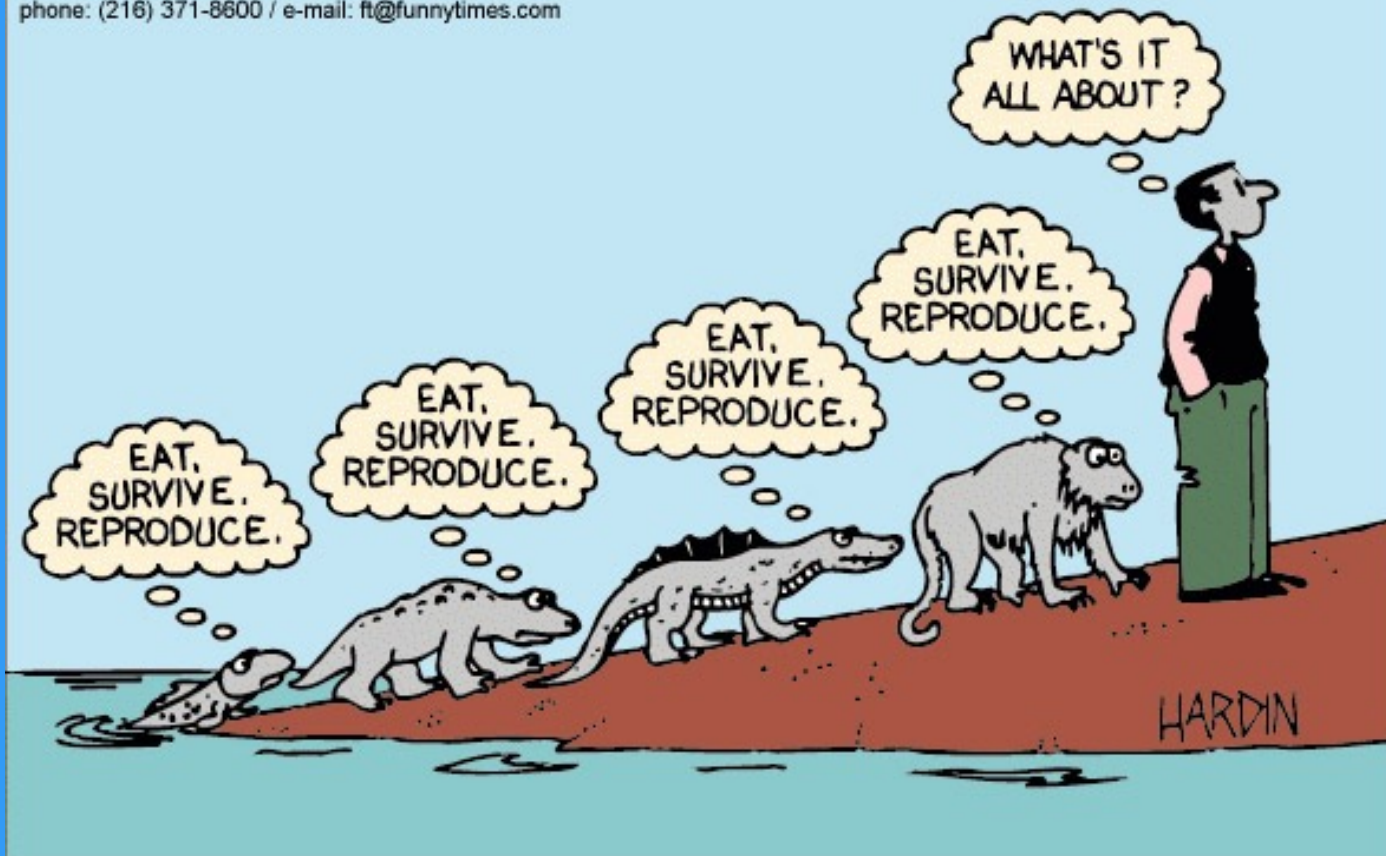
Følelser som vrede, angst og lyst er udviklede i vores hjerner for at motivere os, gøre os agtpågivende, drive os og beskytte os. På samme måde er smerte en del af vores naturlige beskyttelsessystem, selv om det føles så ubehageligt. Både smerte og følelser er udviklede til at beskytte os, til at få os til at reagere, og samtidig kan begge dele være svære at have med at gøre.

Hvorfor bliver vi som mennesker vrede? Kede af det? Angste?

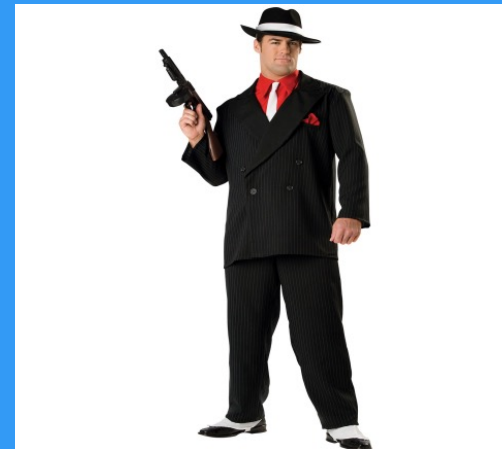
Reprinted from The Funny Times / PO Box 18530 / Cleveland Heights, OH 44118
phone: (216) 371-8600 / e-mail: ft@funnytimes.com

Vores personlige historie

Vores værdier, følelser og fornemmelse af hvem vi er bliver formet igennem vores opdragelse og konkrete kulturelle sammenhæng

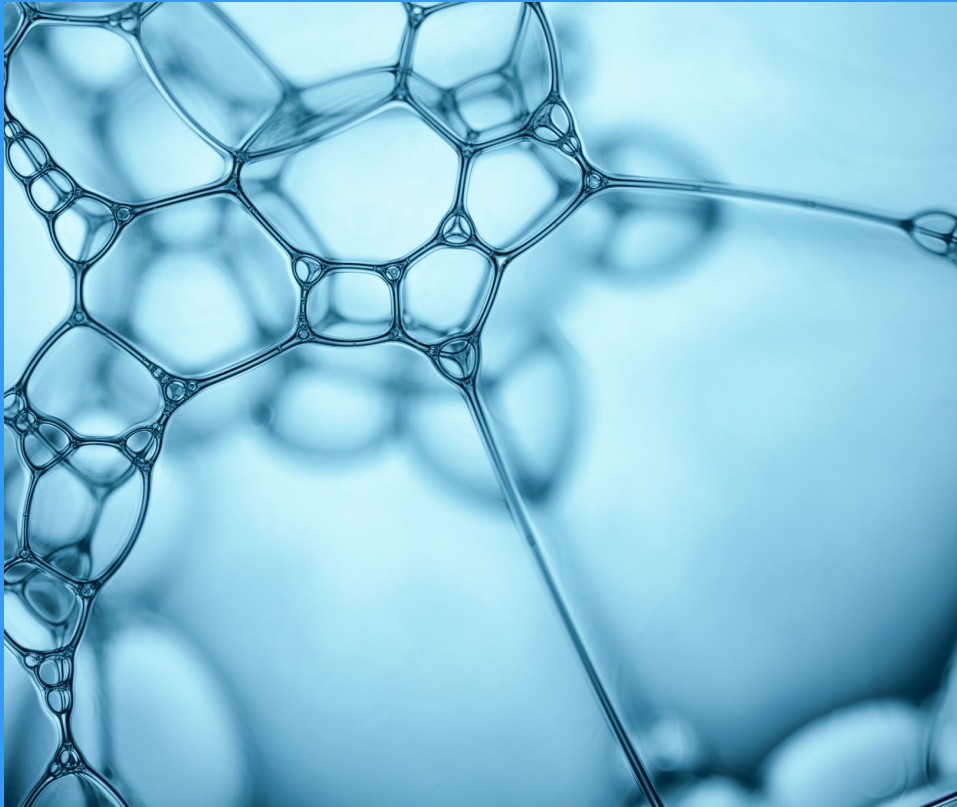
Vores konkrete vilkår er bestemmende for, hvilken udgave af os selv, vi bliver. Vi udvikles til at overleve bedst muligt i forhold til de krav og trusler, vi mødes af

*Hvordan mon denne baby vil udvikle sig, hvis den kidnappes af en narkobande?
Hvordan var du blevet, hvis du var vokset op inde hos naboen?*

Hvorfor er du her?

- Tænk et øjeblik over, om der er særlige oplevelser i dit liv, der har medvirket til, at du har søgt arbejde netop her?
- Vælg det mest betydningsfulde ud.
- Hvis du vil, del det med din gruppe 4 i hver. Fortæl det kort med vægt på, hvad der var betydningsfuldt. De andre lytter bare medens der fortælles en af gangen.
- Læg sammen mærke til, hvordan det er at vide det om hinanden

Indlæring af følelser

Tænk over, hvad du har lært om dine følelser:

- Hvordan blev vrede håndteret i din familie?
 - Hvad gjorde mor/far når du blev vred?
 - Hvad gjorde du selv?
 - Hvad skete når andre i familien blev vrede?
- Hvordan blev angst håndteret i din familie?
 - Hvad gjorde mor/far når du blev angst?
 - Hvad gjorde du selv?
 - Hvad skete når andre i familien blev angst?
- Hvordan blev ked af det håndteret i din familie?
 - Hvad gjorde mor/far når du blev ked af det?
 - Hvad gjorde du selv?
 - Hvad skete når andre i familien blev kede af det?
- Hvordan blev glæde håndteret i din familie?
 - Hvad gjorde mor/far når du blev glad?
 - Hvad gjorde du selv?
 - Hvad skete når andre i familien blev glade?

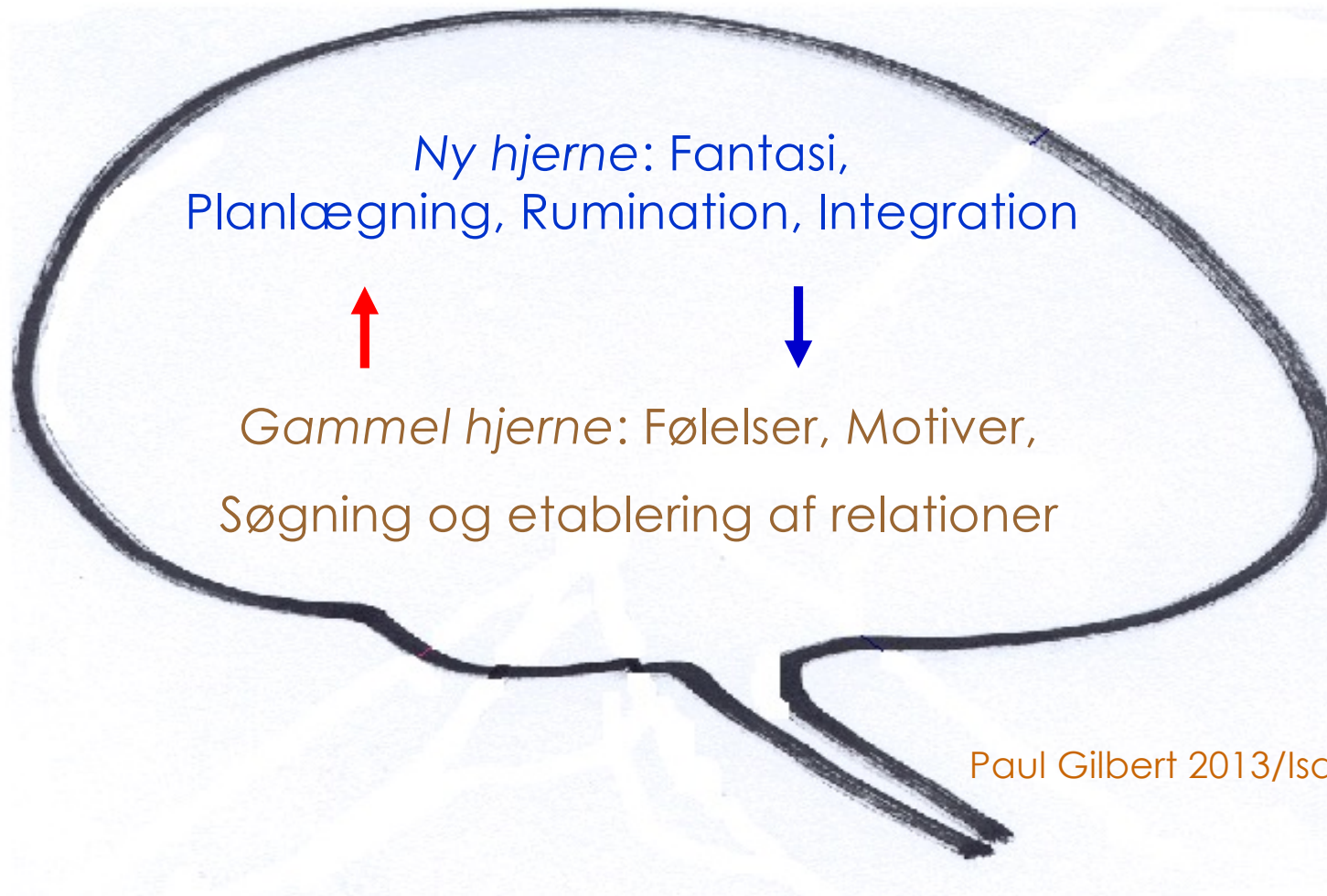
En version af os

- ✿ Vi har ikke selv bestilt den hjerne, vi fødes med
- ✿ Vi har ikke selv valgt, hvor vi vil fødes
- ✿ Vi har ikke selv valgt, hvem vi vil fødes af

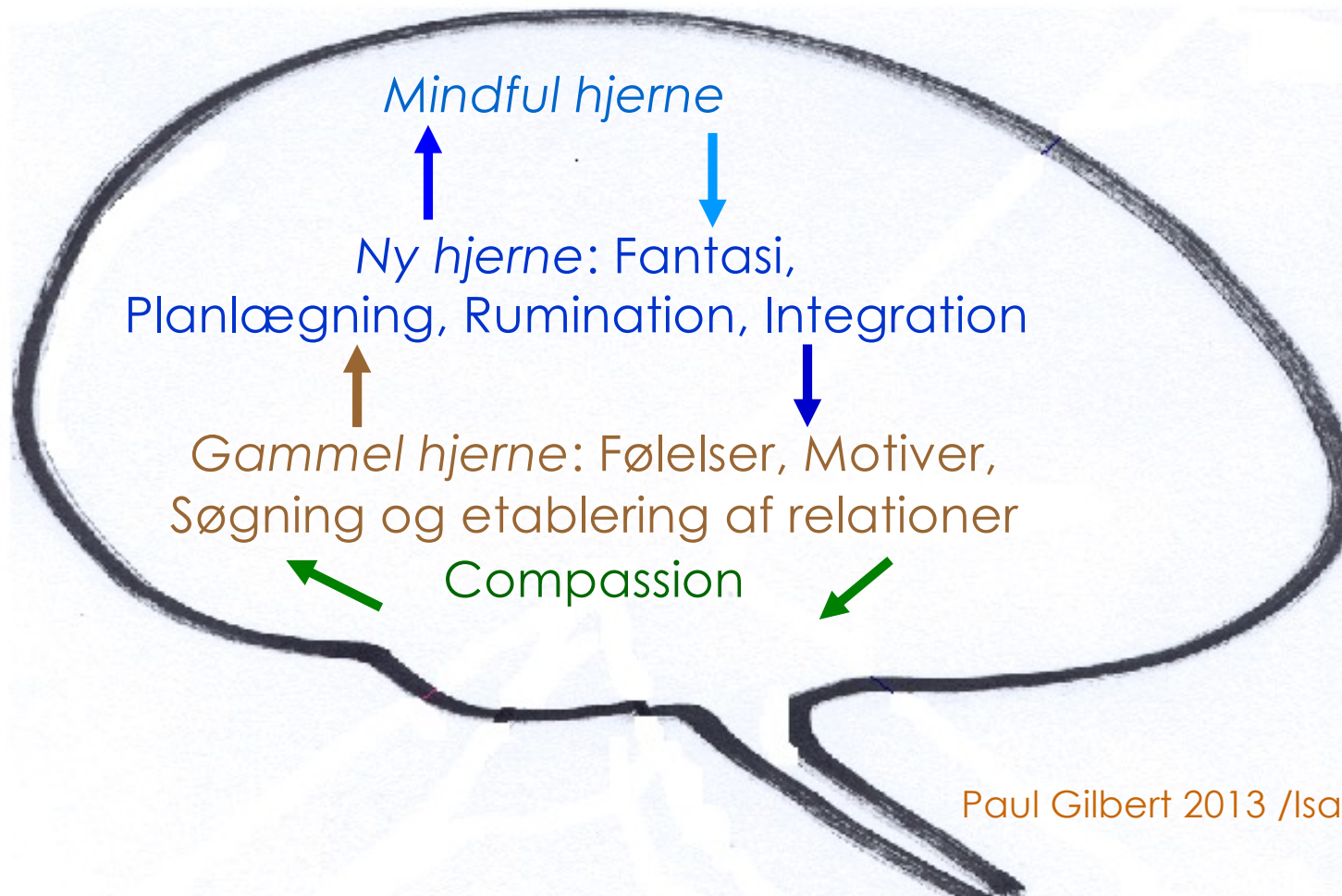
✿ Det er ikke vores fejl!

Vi behøver compassion for en meget *tricky* hjerne

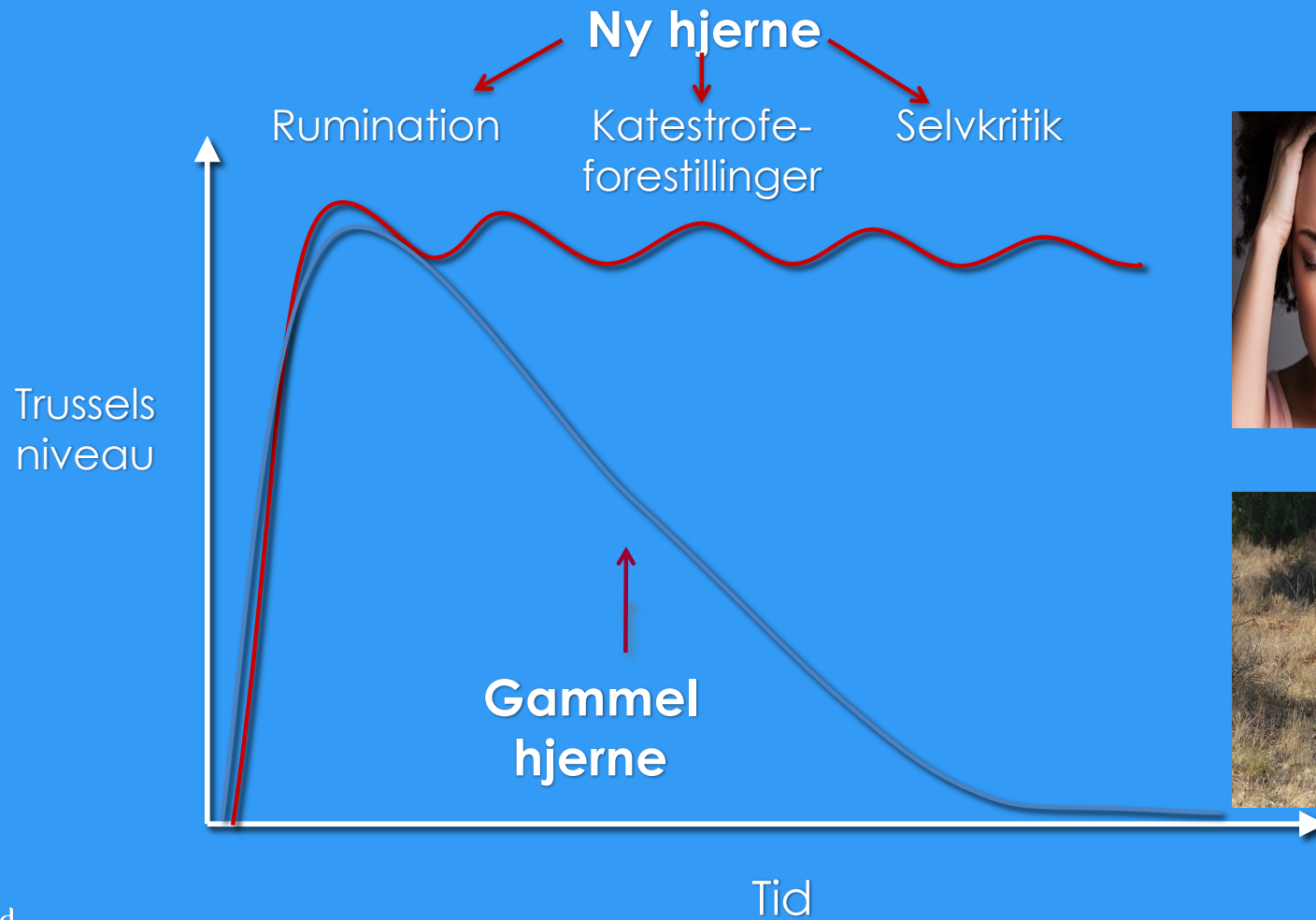

Vi behøver compassion med en meget *tricky* hjerne

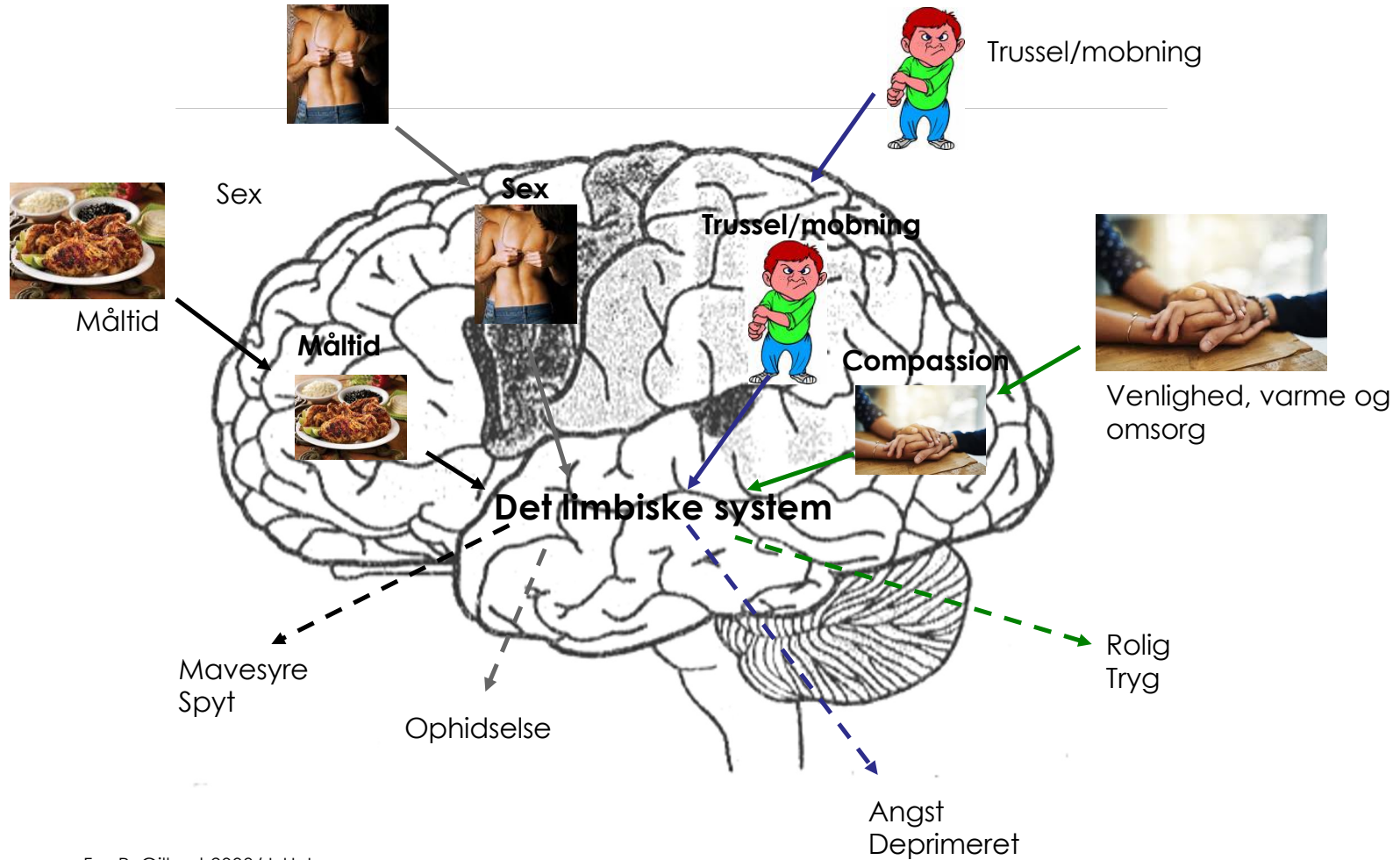

Paul Gilbert 2013 /Isager

Den nye hjerne – vedligeholdelse af trussel

Hjernediagram af stimulus-respons model for indre og ydre stimuli

Fra P. Gilbert 2008/ L.H. Isager

Den indre stemmes tonefald

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Typer af affektreguleringsystemer

Drevet/ spænding / vitalitet

Tilskyndelses/ resursefokuseret

At ønske, forfølge,
opnå og konsumere noget

Aktiverer

Tilfredshed / tryk / forbundet

Uden-ønsker/ tilknytnings- fokuseret

Tryghed - venlighed

Beroliger

Trusselsfokuseret

Aktiverer søgning af beskyttelse og
sikkerhed

Aktiverer / hæmmer

Vrede / angst / afsky

THE
Compassionate Mind
FOUNDATION

Fra Paul Gilbert 2014 (Isager)

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Trusselsfokuseret

Aktiverer søgning af beskyttelse og sikkerhed

Aktiverer / hæmmer

Angst

Krop / følelser

- ▶ Spændt
- ▶ Hjertebanken
- ▶ Tør i munden
- ▶ "Sommerfugle i maven"
- ▶ Bange

Opmærksomhed / tænkning

- ▶ Smalt fokuseret
- ▶ Fare - trussel
- ▶ Scanner - søger
- ▶ Internt vs. externt

Adfærd

- ▶ Passiv undgåelse
- ▶ Aktiv undgåelse
- ▶ Viser underkastelse
- ▶ Dissocierer

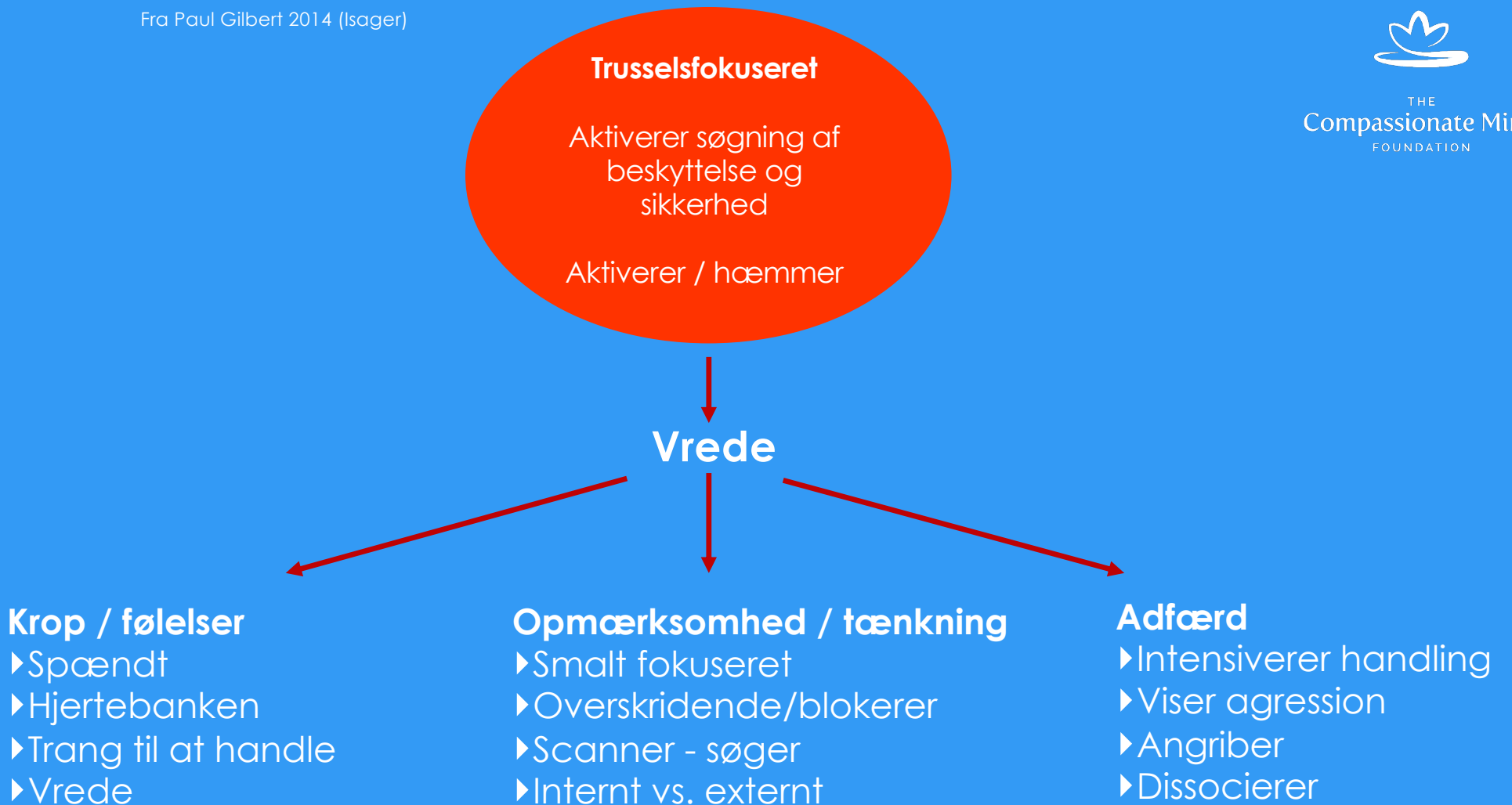

www.pnf.dk

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Lotterigevinst

10 millioner kr.!!!!

THE
Compassionate Mind
FOUNDATION

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Tilskyndelses/ resursefokuseret

At ønske, forfølge,
opnå og konsumere noget

Aktiverer

Glæde / Lyst

Krop / følelser

- ▶ Aktivitet
- ▶ Hjertebanken
- ▶ Trang til at handle
- ▶ Forstyrret søvn

Opmærksomhed / tænkning

- ▶ Smalt fokuseret
- ▶ Undersøgende
- ▶ Køber
- ▶ Internt vs. externt

Adfærd

- ▶ Engagerer sig
- ▶ Er social
- ▶ Går igang
- ▶ Rastløs
- ▶ Fester

Fra Paul Gilbert 2014 (Isager)

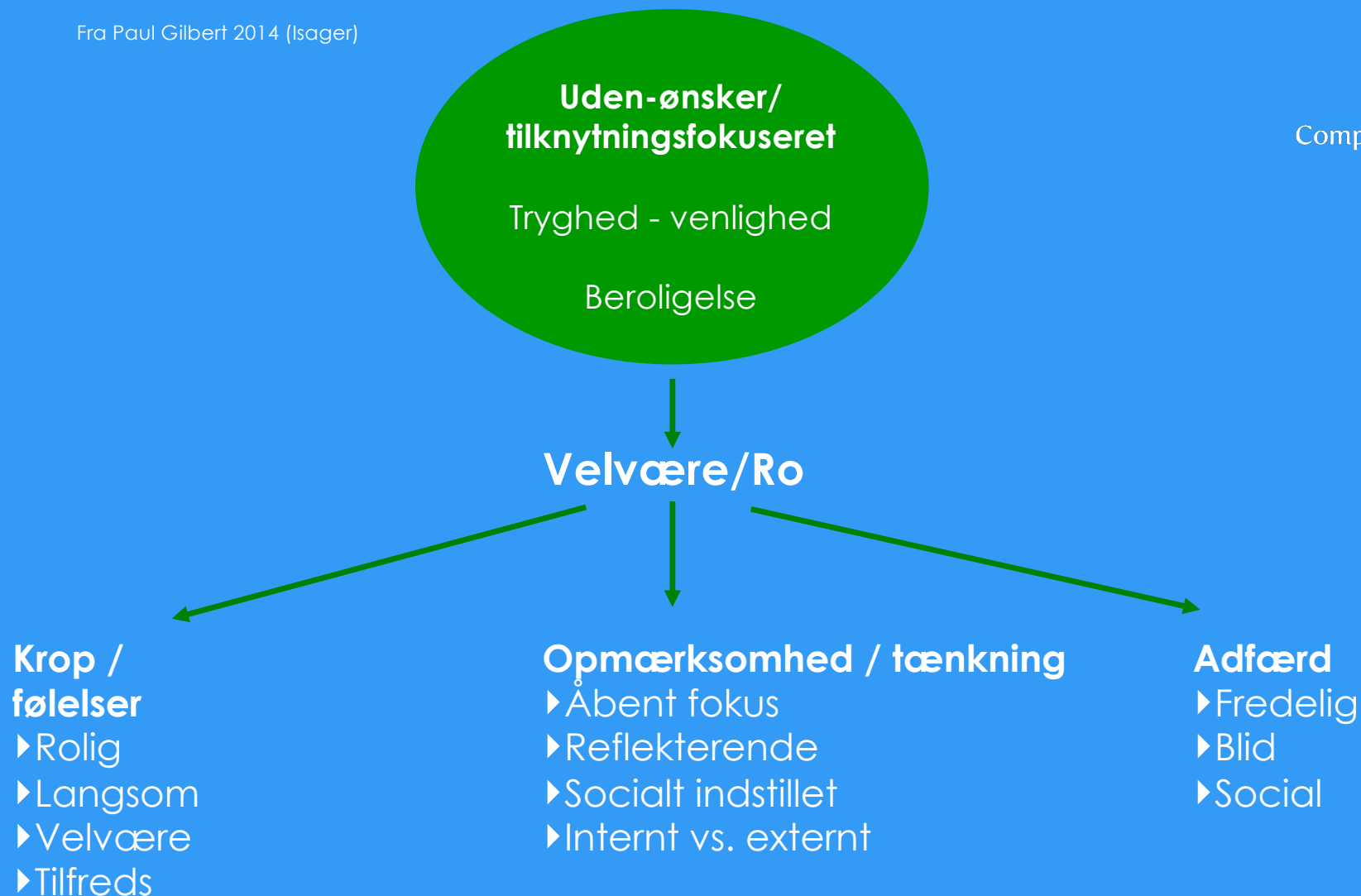
Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

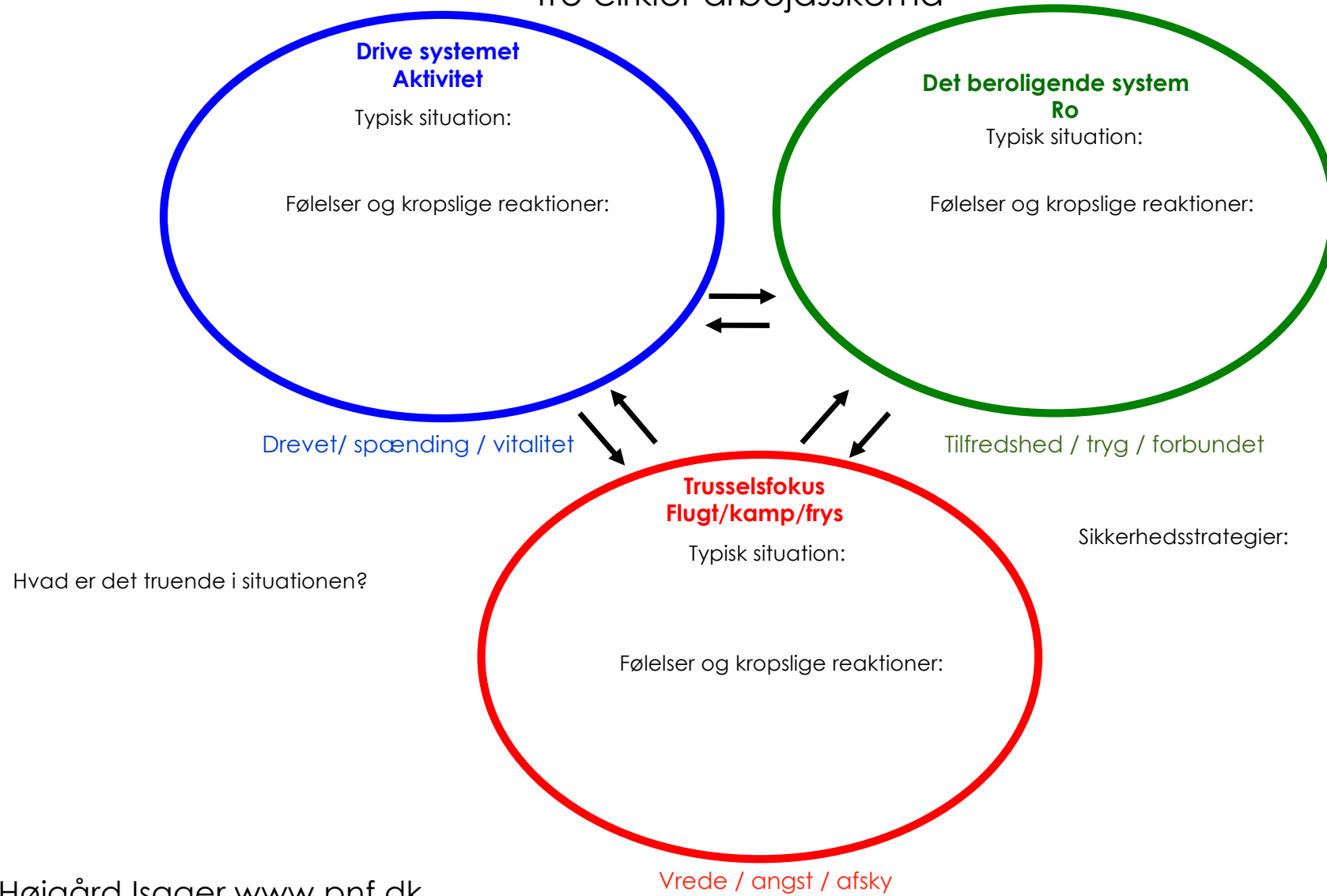

Hvordan ser dine tre cirkler ud

- Prøv at finde situationer på arbejde, hvor du befinder dig i de forskellige cirkler
- Tænk over, hvad du vil have brug for fra andre eller dig selv, når du får aktiveret dit trusselssystem
- Drøft i grupper, hvordan I kan hjælpes ad med at møde både jeres eget og andres trusselssystemer med compassion

Tre cirkler arbejdsskema

Grundtilstandsnetværket i hjernen

- Aktivt når opmærksomheden er åben og ikke fokuseret
- Holder os "på tæerne" i forhold til at søge information om noget, vi skal være opmærksomme på, noget lidt truende eller lidt aktivitet
- Hænger sammen med vores evner til at tænke, planlægge og forestille os ting
- Netværket kan være med til at køre os op, hvis vi konstant lader os rive med af følelsesimpulser uden at forholde os til dem, så kommer vi hele tiden til at stimulere trussels- og drivesystemet
- Mindfulness meditation ser ud til at kunne få mere ro på dette grundtilstandsnetværk og kan dermed danne grundlag for at stimulere det beroligende system

Sociale mentaliteter

Mentalitet	Selv som	Anden som	Monitorering Trussel/ tryghed
Omsorgssøgende	Med behov Søgende	Givende Lindrende	Tilgængelighed Adgang
Omsorgsgivende	Givende Lindrende	Med behov Søgende	Andres nød Empati
Samarbejde	Delende Hørende til	Delende Hørende til	At der snydes Lighed
Rang/Status Konkurrence	Magtfuld Sammenlignende	Magtfuld Sammenlignende	Relativ magt Talent, evner
Sexuel	Attraktiv Tiltrukket	Attraktiv Tiltrukket	Tiltrækningskraft

Trygt sted

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Compassionate mind træning

- Beroligende åndedræt
 - Trygt sted
 - Compassion figur
 - Compassion selv
-
- Alle ligger på:
 - <https://www.pnf.dk/lena-hoejgaard-isager/downloads/>

Opbygning af en compassion figur

Hvordan vil du gerne have din compassion figur til at se ud?

Hvordan vil du gerne have din compassion figur til at lyde (fx. stemmeleje)?

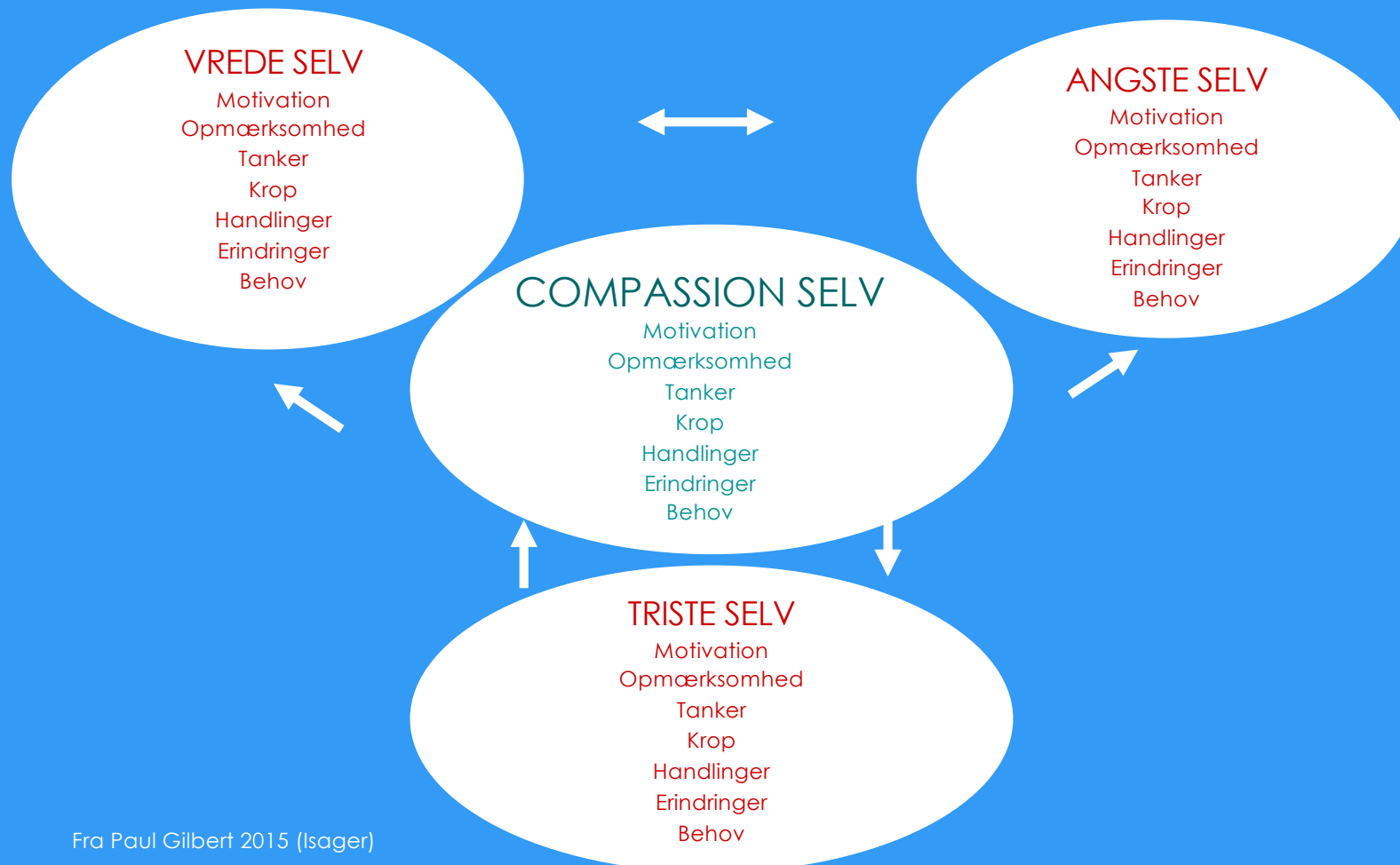
Hvilke andre sanselige kvaliteter kan du give din compassion figur?

Hvordan vil du gerne have din compassion figur til at forholde sig til dig?

Hvordan vil du gerne forholde dig til din compassion figur?

At bruge compassion over for de truede selver

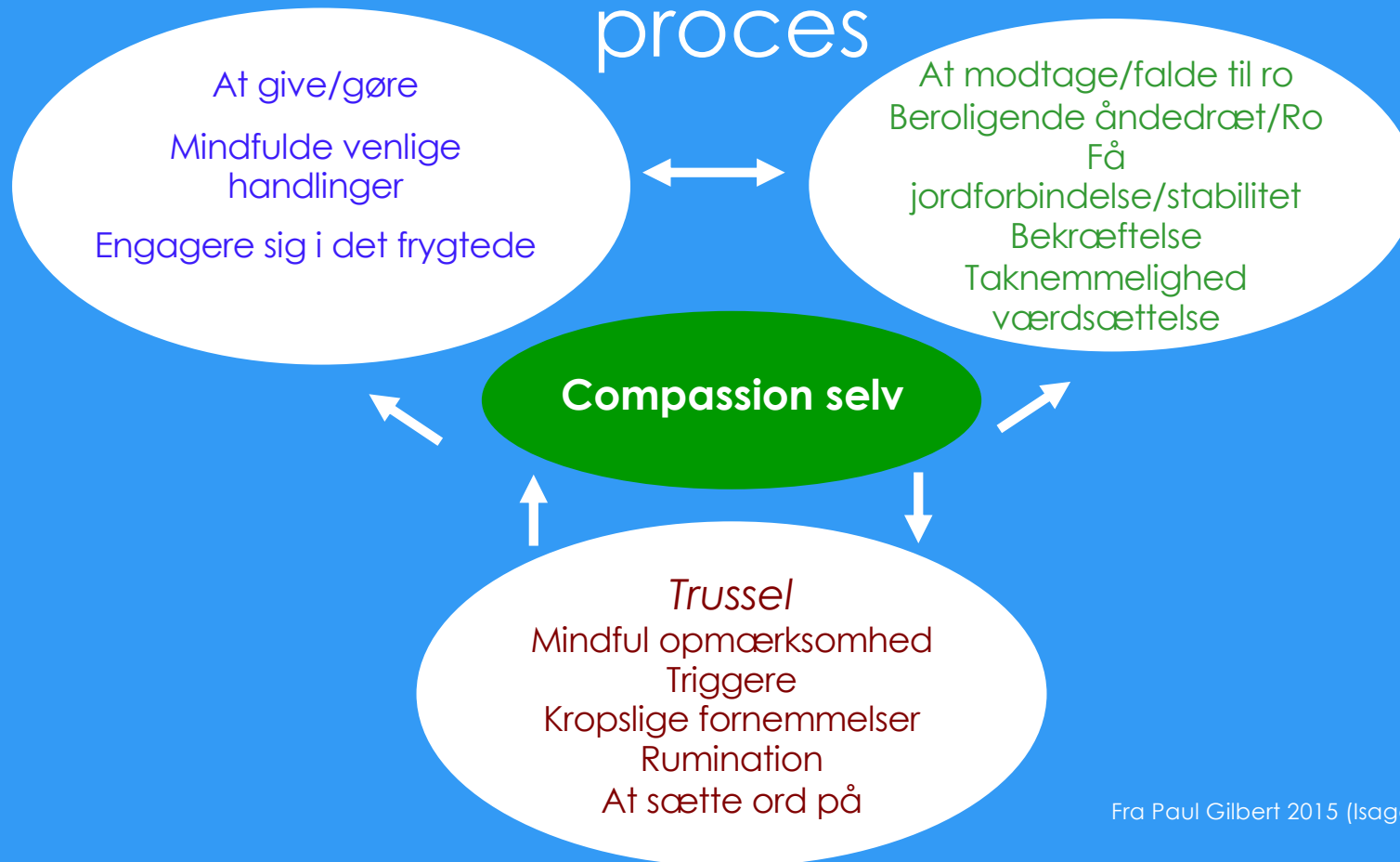

Fra Paul Gilbert 2015 (Isager)

Lena Højgård Isager www.pnf.dk

Integrerende compassion proces

Fra Paul Gilbert 2015 (Isager)

Referencer og kilder til inspiration

<https://compassionatemind.co.uk> Kik der for inspiration, videoer, kurser og konferencer, bøger og artikler☺

Forslag til bøger på dansk:

Paul Gilbert: Medfølelse og mindfulness – fra selvkritik til selværd. Klim 2009

Paul Gilbert: Compassion-fokuseret terapi, Dansk Psykologisk Forlag 2018

H. Tingleff og V. Lunding-Gregersen: Kort og godt om Compassion, Dansk psykologisk Forlag 2019

H. Tingleff og V. Lunding-Gregersen: Hjernen på overarbejde, Mindwork 2018

Andre hjemmesider m. videoer og meditationer til download:

<https://www.pnf.dk/lena-hojgaard-bøger/downloads/>

<https://www.compassionatemind.co.uk/resource/audio/>

<https://self-compassion.org/category/exercises/#guided-meditations>

<https://christygemer.com/meditations/>

<http://compassionforvoices.com>

<https://balancedminds.com/compassion-focused-therapy-audio/>

